

Luonnos hallituksen esitykseksi Syyttäjälaitoksesta annetun lain ja oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta annetun lain muuttamisesta

Johdanto

Oikeusministeriö asetti 8. päivänä elokuuta 2024 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin Syyttäjälaitoksesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttaminen. Työryhmän tuli laatia ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon. Työryhmän toimikausi päättyy 30.4.2026.

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Syyttäjälaitoksesta annetun lain ja oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta annetun lain muuttamisesta.

Henkilötietojen käsittelyä Syyttäjälaitoksessa koskee laki henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä (1054/2018, rikosasioiden tietosuojalaki), jota sovelletaan muun muassa, kun on kyse rikokseen liittyvästä esitutkintaviranomaisten tai syyttäjän toiminnasta tai rikosasian käsittelemisestä tuomioistuimessa. Lisäksi eräiltä osin henkilötietojen käsittelyyn Syyttäjälaitoksessa sovelletaan erityislainsäädäntöön sisältyviä yksittäisiä säännöksiä.

Henkilötietojen suojaan liittyvät sääntelyn kattavuuden, täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset voidaan suureksi osaksi täyttää rikosasioiden tietosuojalailla.

Syyttäjälaitoksesta annettuun lakiin lisättäisiin erityissäännökset, jotka ovat välttämättömiä tietosuojan vahvistamiseksi perusoikeusherkässä sääntelykontekstissa. Lisäksi laissa täsmennettäisiin Syyttäjälaitoksen rekisterinpitovastuuta. Samalla oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta annetussa laissa ehdotettaisiin säädettäväksi tietovarannon yhteisrekisterinpidosta.

Tavoitteet

Tavoitteena on suojata rekisteröidyn oikeuksia vahvemmin sellaisissa tilanteissa, joissa henkilötietojen käsittelyyn liittyy erityisiä riskejä, huomioiden muu sovellettava lainsäädäntö ja syyttäjien tehtävien ja henkilötietojen käsittelyn luonne. Rekisterinpitovastuita koskevien lainmuutosten tavoitteena on saattaa sääntely vastaamaan tosiasiallisia rekisterinpitotilanteita sekä lisätä sääntelyn läpinäkyvyyttä.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/13193/2022.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.om(at)gov.fi tai postitse osoitteeseen Oikeusministeriö, PL 25, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/13193/2022. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus OM029:00/2022. Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan oikeusministeriölle viimeistään 13.1.2026.

Valmistelijat

Lisätietoa asiasta antaa:

Lainsäädäntöneuvos Virpi Koivu, sähköpostiosoite virpi.koivu@gov.fi, puhelin 029 5150 047

Linkit

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM029:00/2022> - Valtioneuvoston hankesivu

Liitteet:

[HE-luonnos 11.11.2025.pdf](#) - HE-luonnos

[Lagförslag_utkast.pdf](#) - Utkast till lagförslag

Jakelu:

Eduskunnan oikeusasiamies
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin hovioikeus
Helsingin kärjäoikeus
Itä-Suomen hallinto-oikeus
Itä-Suomen hovioikeus
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
Juristiliitto
Keskusrikospoliisi
Korkein hallinto-oikeus
Korkein oikeus
Maahanmuuttovirasto
Markkinaoikeus
Oikeuspalveluvirasto
Oikeusrekisterikeskus
Pirkanmaan kärjäoikeus
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Puolustusvoimien pääesikunta
Rajavartiolaitos (esikunnan oikeudellinen yksikkö)
RISE Keskushallintoyksikkö
Rovaniemen hovioikeus
Sisäministeriö
Suomen Asianajajat
Suomen Syyttäjäyhdistys ry
Suomen tuomariliitto
Syyttäjälaitos
Tietosuojavaltuutettu
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Turun hallinto-oikeus
Turun hovioikeus
Ulosottolaitos
Vaasan hovioikeus
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Varsinais-Suomen kärjäoikeus
Verohallinto

Lausunnonantajan lausunto

Ovatko Syyttäjälaitoksesta annettuun lakiin ehdotettavat säännökset riittävät tietosuojan vahvistamiseksi sen lisäksi, mitä rikosasioiden tietosuojalaissa säädetään?

Onko syyttäjien suorittaman henkilötietojen käsittelyn kannalta muita lain täsmennystarpeita?

Onko ehdotettava oikeushallinnon valtakunnallisen tietovarannon yhteisrekisterinpitoa koskeva ratkaisu toimiva?

Pidättekö oikeushallinnon viranomaisen määritelmän muutosta tarpeellisena tai liittykö siihen ongelmia?

Muut huomiot/ lausuntonne hallituksen esityksen luonnoksesta

Suurpää Johanna
Oikeusministeriö

Koivu Virpi
Oikeusministeriö